

**Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o strategickom rámci EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie rokov 2014-2020“**

COM(2014) 332 final

(2015/C 230/13)

**Spravodajca: Carlos TRINDADE**

Európska komisia sa 6. júna 2014 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

*„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o strategickom rámci EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie rokov 2014 – 2020“*

COM(2014) 332 final.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 20. novembra 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 503. plenárnom zasadnutí 10. a 11. decembra 2014 (schôdza z 11. decembra 2014) prijal 189 hlasmi za, pričom 23 členovia hlasovali proti a 20 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

## **1. Závbery a odporúčania**

1.1. EHSV víta, že EÚ má fungujúci rozsiahly, hospodársky a sociálne rozvinutý rámec doplnený viacročnými európskymi stratégiami, ktoré členské štáty prispôbujú vlastným vnútroštátnym podmienkam. EHSV sa však nazdáva, že existujú problémy, nedostatky a nové výzvy, ktoré sa musia vyriešiť.

1.2. EHSV oceňuje zámer Komisie sústrediť sa na prevenciu a zjednodušenie predpisov – bez toho, aby sa narušila súčasná úroveň ochrany, ako aj na riadne plnenie týchto predpisov. Stratégia musí zaručovať rovnováhu medzi vysokou úrovňou ochrany a administratívnym zaťažením podnikov.

1.3. EHSV víta, že Komisia sa zamerala na malé a stredné podniky (MSP), poskytla im poradenstvo, informácie a usmernenia prostredníctvom IKT a posilnila koordináciu verejných služieb na podporu MSP.

1.4. EHSV považuje za nevyhnutné, aby mali inšpektori práce lepšiu odbornú prípravu a aby sa zvýšil ich počet – vzhľadom na to, že v približne polovici členských štátov nie je naplnený minimálny stav odporúčaný MOP (1 inšpektor na každých 10 tisíc pracovníkov).

1.5. EHSV odporúča, aby Komisia vzhľadom na potrebu vypestovať u mladých ľudí, absolventov, štážistov a učňov kultúru prevencie prijala opatrenia zamerané na to, aby im boli poskytované vhodné a praktické informácie a odborná príprava.

1.6. EHSV si zároveň uvedomuje úlohu investícií pri prevencii a plne súhlasí s tým, že investície nemôžu závisieť len od podnikov, ale podieľať sa na nich musia aj členské štáty. Vyzýva podniky a členské štáty, aby zintenzívnili investície a aby zaručili zapojenie pracovníkov.

1.7. EHSV poukazuje na ťažkosti, ktoré sa vyskytli v EÚ, pokiaľ ide o dostupnosť údajov a žiada Komisiu, aby bezodkladne vypracovala štatistiky a ukazovatele, ktoré by zohľadnili najmä pohlavie a životný cyklus pracovníka. Zoznam chorôb z povolania, vrátane úrazov v pracovnom čase, a pravidlá vypracovávania správ a štatistickej analýzy týchto údajov by mali byť regulované a uverejnené na úrovni EÚ. Odporúča, aby sa činnosť špecializovaných agentúr posilnila a jej výsledky širili vo veľkom rozsahu a aby šírenie informácií a osvedčených postupov prispelo k posilneniu kultúry prevencie. Nové riziká by sa mali preskúmať do hĺbky a na základe výsledkov tohto prieskumu by sa mali vypracovať vhodné opatrenia (legislatívne alebo iné).

1.8. EHSV sa nazdáva, že zapojenie pracovníkov a všetkých sociálnych partnerov na všetkých úrovniach a pracoviskách má zásadný význam pre účinnú implementáciu tejto stratégie. Vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila diskusie a spoločné konzultácie so sociálnymi partnermi a vypracovala spoločné postupy. Členské štáty by mali podporovať sociálny dialóg a uzatváranie kolektívnych zmlúv.

1.9. EHSV sa kriticky vyjadruje k skutočnosti, že Komisia nestanovila kvantitatívne ciele na európskej úrovni pre pracovné úrazy a choroby z povolania a odporúča členským štátom, aby takúto kvantifikáciu začlenili do rámca svojich národných stratégií.

## 2. Význam ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci

2.1. Strategický význam ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci uznáva samotná Zmluva o fungovaní Európskej únie, ktorá sa tejto problematike venuje v článku 151 a článku 153, najmä s cieľom zosúladiť postupy v oblasti pracovných podmienok.

2.2. Napriek tomu, že z nedávneho prieskumu Euroberometra vyplýva, že veľká väčšina je spokojná s ochranou zdravia a bezpečnosťou na pracovisku (85 %) a 77 % respondentov v ňom uviedlo, že majú na pracovisku možnosť získať informácie a/alebo absolvovať školenie v tejto oblasti, ochranu zdravia bezpečnosť pri práci v EÚ možno zlepšiť, pretože súčasný stav je veľmi znepokojujúci: viac ako 4 tisíc pracovníkov každý rok zomrie v dôsledku pracovného úrazu a viac ako tri milióny pracovníkov sa stane obeťou závažného úrazu pri práci s následnou neprítomnosťou v práci dlhšou ako tri dni. Približne jeden zo štyroch pracovníkov sa domnieva, že jeho zdravie a bezpečnosť sú ohrozené prácou alebo že práca má prevažne negatívny vplyv na jeho zdravie. V Nemecku viedlo 460 miliónov dní neprítomnosti v práci pre chorobu ročne k odhadovaným stratám produktivity 3,1 % HDP a v Spojenom kráľovstve sa v rozpočtovom roku 2010/2011 čisté náklady štátu odhadli na 2,381 miliardy GBP.

2.3. Podľa Medzinárodnej organizácie práce bolo v EÚ v roku 2008 približne 160 tisíc prípadov smrteľnej choroby súvisiacej so zamestnaním, pričom rakovina bola hlavnou príčinou úmrtia (približne 96 tisíc prípadov). Odhaduje sa, že v Európe zomrie každých 3,5 minút jedna osoba v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Európa napriek tomu ostáva priekopníkom v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci.

2.4. Náklady súvisiace s ochranou zdravia a bezpečnosťou pri práci sa musia chápať ako investície a nielen ako výdavky. Komisia uvádza, že investície v tejto oblasti môžu podľa nedávnych odhadov zvýšiť návratnosť na priemernú hodnotu 2,2 v rozmedzí 1,29 až 2,89. Treba však zdôrazniť, že absencia dobrých pracovných podmienok spôsobuje podnikom náklady a že v niektorých krajinách platia podniky bez pracovných úrazov relatívne nižšie poistenie.

2.5. Napriek relatívnemu úspechu európskej stratégie v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie rokov 2007 – 2013 <sup>(1)</sup>, a to pokiaľ ide o objasnenie predpisov EÚ alebo väčšie zapojenie členských štátov, faktom ostáva, že sa nedosiahol cieľ zníženia výskytu chorôb z povolania a v MSP naďalej pretrvávajú závažné nedostatky, ktoré spôsobili vážne problémy pri plnení regulačných požiadaviek z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov a technických a ľudských kapacít. Medzi negatívne aspekty patrí slabá prevencia chorôb z povolania a chorôb súvisiacich s výkonom zamestnania, nedostatok štatistických údajov a monitorovania, nedostatočná interakcia medzi ochranou zdravia a bezpečnosťou pri práci a prostredím a chemickými produktmi a tiež slabé zapojenie sociálnych partnerov. Ešte menej poznatkov je dostupných, pokiaľ ide o ochranu zdravia a bezpečnosť pracovníkov v sektoroch, v ktorých sa vykonáva nedeclarovaná a atypická práca (najmä v rôznych poľnohospodárskych podnikoch, priemysle a službách), práca na diaľku, nezávislá práca a práca v domácnosti.

2.6. Výbor zdôrazňuje, že zníženie počtu úrazov, ku ktorým došlo v uplynulých rokoch v Európe, môže byť sčasti dôsledkom zániku podnikov v sektoroch najviac vystavených vysokému riziku, vzhľadom na to, že vo väčšine členských štátov sa zaznamenali výrazné škrtý v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, a to najmä v rámci činností súvisiacich s legislatívou, inšpekciou a prevenciou.

2.7. EHSV súhlasí s označením hlavných výziev, ktorým EÚ čelí a žiada Komisiu, aby vypracovala politiky a prijala dôrazné opatrenia na ich riešenie: zlepšiť vykonávanie v členských štátoch najmä posilnením kapacity mikropodnikov a malých podnikov pri zavádzaní účinných a efektívnych opatrení na predchádzanie rizikám, zlepšiť prevenciu chorôb súvisiacich so zamestnaním prostredníctvom boja proti existujúcim, novým a vznikajúcim rizikám a implementovať koherentnú a účinnú reakciu na demografické zmeny.

<sup>(1)</sup> V období rokov 2007 – 2011 sa v EÚ znížila miera úrazov vedúcich k neprítomnosti v práci dlhšej ako tri dni o 27,9 %.

2.8. Ak bude výsledkom spoločného úsilia členských štátov menej chorôb z povolania a pracovných úrazov, prispeje to zároveň k ochrane investícií do ľudských zdrojov a tým aj odstráneniu nákladov na zdravotnú starostlivosť a vysokých sociálnych nákladov, čím sa podporí európska spoločnosť blahobytu.

### 3. Kontext európskej stratégie v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie rokov 2014 – 2020

3.1. Dôstojné podmienky v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci v súlade so stratégiou Európa 2020 môžu výrazne prispieť k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu. Strategický rámec a nariadenia Európskej únie predstavujú spoločne s národnými stratégiami a predpismi záruku pre zachovanie zdravia a bezpečnosti pracovníkov. EHSV ľutuje, že došlo k oneskoreniu tohto oznámenia a tiež to, že v ňom neboli zohľadnené návrhy stanoviska prijatého jednomyseľne poradným výborom pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ktorý zastupuje v tripartitnej forme rôzne záujmy EÚ.

3.2. EHSV poukazuje na to, že Komisia v oznámení neplánuje odblokovať legislatívu, najmä pokiaľ ide o muskuloskeletálne problémy a revíziu platnej smernice o ochrane pracovníkov pred účinkom karcinogénov. EHSV zároveň konštatuje, že chýba odkaz na vytvorenie právneho rámca týkajúceho sa predvídaných zmien, o ktorý už žiadal aj Európsky parlament. EHSV nalieha na Komisiu, aby urýchlene vyriešila tieto nedostatky.

3.3. EHSV, ktorý svojho času privítal európsky cieľ zameraný na zníženie počtu pracovných úrazov o 25 %<sup>(2)</sup>, môže len s poľutovaním spomenúť chýbajúcu kvantifikáciu tohto cieľa na obdobie rokov 2014 – 2020. EHSV tiež kritizoval chýbajúci porovnateľný cieľ pre zníženie počtu chorôb z povolania, ktorý je opomenutý aj v predkladanom oznámení, a preto aj naďalej zostáva voči nej kritický. Za zásadný považuje rozvoj európskych štatistických nástrojov, ktoré umožnia zdokumentovať pracovné úrazy, choroby z povolania a vystavenie rôznym pracovným rizikám.

3.4. Treba zlepšiť implementáciu európskych a národných noriem a nariadení, pričom túto potrebu plne uznali sociálni partneri aj spoločnosť. EHSV považuje za nevyhnutné posilnenie kapacity mikropodnikov a MSP, aby mohli zaviesť účinné a efektívne opatrenia na prevenciu rizík v rámci plnenia legislatívy. Ide o prioritné činnosti, ktoré musia dostať prostredníctvom verejných politík viac stimulov, väčšiu podporu a personalizované technické poradenstvo.

3.5. Technologické inovácie a nové formy organizácie práce, najmä nové režimy atypického zamestnávania, spôsobujú vznik nových situácií s novými výzvami, ale aj nové riziká, ktoré ešte nie sú riadne identifikované. Identifikácia týchto rizík a ich prevencia, ako aj definovanie súčasných a nových chorôb z povolania sú naliehavými úlohami. Nevyhnutne a bezodkladne treba nájsť riešenia prostredníctvom aktualizácie platnej legislatívy alebo prijatím novej legislatívy prispôbenej zisteným rizikám.

3.6. Pokrok dosiahnutý v oblasti dĺžky života mení demografickú štruktúru európskeho obyvateľstva a neznamená automaticky predĺženie života v dobrých zdravotných podmienkach. Pracovné podmienky zohrávajú významnú úlohu, pokiaľ ide o zdravotné problémy, ktoré sa vekom zvyčajne znásobujú, najmä v dôsledku kumulatívneho vplyvu určitých pracovných rizík. Lepšia prevencia od začiatku profesionálneho života a v priebehu celého životného cyklu pracovníka prispieva k prekonaniu výziev vyplývajúcich z demografickej evolúcie. Zároveň treba financovať výskum na národnej aj európskej úrovni s cieľom identifikovať základné otázky v tejto oblasti.

3.7. EHSV sa nazdáva, že neistota pracovníkov a atypické formy zamestnávania sa v EÚ zhoršili a že hospodárska kríza viedla niektoré členské štáty a niektoré sociálne nezodpovedné podniky k výraznému zníženiu činnosti v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci. Táto situácia je neprijateľná.

3.8. Treba však zdôrazniť, že niektoré podniky dobrovoľne a nad rámec svojich právnych povinností zaviedli opatrenia a činnosti na podporu rozvoja ochrany zdravia, bezpečnosti a dobrých podmienok svojich pracovníkov. Takýto prejav sociálnej zodpovednosti týchto podnikov si zasluhuje uznanie a podporu zo strany Komisie a členských štátov, pretože prispieva k šíreniu kultúry sociálnej a environmentálnej zodpovednosti podnikov v celej Európe.

<sup>(2)</sup> Pozri Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008, s. 88-94 .

3.9. EÚ neustále čelí ekonomickej stagnácii a vysokej miere nezamestnanosti. Nezamestnanosť je osobitnou oblasťou ochrany zdravia v zamestnaní vzhľadom na to, že v niektorých prípadoch sa spája s mentálnymi chorobami. Aj pracovníci na trhu nedeklarovanej práce sú viac vystavení vysokým rizikám a pracovným úrazom. EHSV je presvedčený, že okrem štrukturálnych investícií, je zlepšenie životných podmienok, najmä v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, veľmi dôležitým príspevkom k udržateľnému hospodárskemu rastu, podpore vytvárania kvalitných pracovných miest a sociálnej súdržnosti.

#### 4. Všeobecné pripomienky

4.1. Rozvoj všeobecného rámca v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a jeho účinné uplatňovanie v celej Európskej únii sú nevyhnutné pre udržateľný hospodársky rast. Väčšina respondentov verejnej konzultácie, ktorú uskutočnila EÚ <sup>(3)</sup>, potvrdila, že je potrebná koordinácia na úrovni EÚ (93 % respondentov) a súhlasila s cieľom zachovania vysokej úrovne dodržiavania zásad ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, a to nezávisle od veľkosti podniku.

4.2. Napriek určitému zlepšeniu zaznamenanému v niektorých členských štátoch v uplynulých rokoch, najmä pokiaľ ide o pracovné úrazy, ktoré môže byť čiastočne spôsobené znížením miery zamestnanosti, sa v EÚ nerozšírila kultúra prevencie, pričom MSP čelia ťažkostiam v oblasti zdrojov a kapacít, ktoré možno prekonať len pomocou opatrení verejných orgánov zameraných na poskytovanie informácií, odbornej prípravy a technickej pomoci a poradenstva. Tieto opatrenia verejných orgánov by mali byť prispôbené potrebám jednotlivých oblastí činnosti a špecificky sa zameriavať na každú z týchto oblastí.

4.3. Zapojenie zástupcov pracovníkov na úrovni podniku a pracoviska do riešenia pracovných rizík je základným prvkom sociálneho dialógu. Finančná pomoc podnikom sa môže poskytovať len pod podmienkou, že budú dodržané normy v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci. Skúsenosti z jednotlivých európskych krajín poukazujú na význam partnerských dohôd, ktoré umožňujú vytvorenie regionálnych alebo sektorových foriem zastúpenia a podporujú sociálny dialóg a prevenciu.

4.4. Existujú nedostatky v koordinácii medzi jednotlivými verejnými orgánmi, ktoré sú zainteresované v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti. Badať určitú neefektívnosť a/alebo slabé využívanie mechanizmov zapojenia sociálnych partnerov do rokovania a uzatvárania špecifických sektorových dohôd, a to na všetkých úrovniach. Tieto aspekty treba zlepšiť. Systematickejšia spolupráca medzi orgánmi verejného zdravia a orgánmi prevencie na pracovisku prispieva k zlepšeniu prevencie a umožňuje jednoduchšie zisťovať choroby z povolania. V členských štátoch musia byť vytvorené jednotné kontaktné miesta, ktoré uľahčia prepojenie verejnej správy s MSP.

4.5. Väčšina členských štátov v rámci sťaženej rozpočtovej situácie znížila finančné príspevky a ľudské zdroje v inštitúciách a subjektoch, ktoré pôsobia v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, a to najmä pokiaľ ide o inšpekciu práce, ktorá značne znížila svoju inšpekčnú činnosť a činnosť zameranú na pomoc a poradenstvo podnikom. EHSV žiada o nápravu tejto situácie, ktorá je absolútne neprijateľná o to viac, že sa objavujú nové a závažnejšie riziká zhoršujúce životné a bezpečnostné podmienky pracovníkov (rastúce psychosociálne riziká spôsobené sčasti nezamestnanosťou a neistotou v zamestnaní).

4.6. Členské štáty by mali stimulovať a podporovať rokovania a uzatváranie kolektívnych zmlúv, čím zaručia sociálnym partnerom významnú a skutočnú úlohu pri vytváraní a vykonávaní politík v oblasti zdravia a pri podpore bezpečného a zdravého prostredia na pracoviskách.

4.7. EHSV ľutuje, že sa dosiahol len slabý pokrok v oblasti európskych štatistík o ochrane zdravia a bezpečnosti a trvá na tom, že je dôležité a naliehavé vytvoriť definície a jednotné systémy uznávania a oznamovania na úrovni EÚ.

4.8. EHSV súhlasí s názorom Európskej komisie, podľa ktorého zapojenie sociálnych partnerov na všetkých úrovniach zabezpečí efektívnosť a účinnosť vytvárania a vykonávania politík a stratégií v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci. V tejto súvislosti by mali zásadnú úlohu zohrávať európske štruktúry sociálneho dialógu a tripartitný poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Komisia by pri definovaní svojich priorít mala viac zohľadňovať ich návrhy, ktoré sú často prijímané jednomyselne.

---

<sup>(3)</sup> „Public consultation on the new occupational health and safety policy framework“, Zamestnanosť, sociálne otázky a začlenenie, jún 2014.

4.9. Pokiaľ ide o rámcové dohody uzavreté v rámci sociálneho dialógu, EHSV nalieha na Komisiu, aby urýchlene zistila, či je zaručená reprezentatívnosť a súlad s právom EÚ, a aby sa zároveň zaviazala prijať opatrenia potrebné na to, aby sa tieto dohody dodržiavali.

4.10. EHSV odporúča členským štátom, aby na financovanie opatrení týkajúcich sa ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci využívali Európsky sociálny fond a iné európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF).

4.11. EHSV súhlasí s Komisiou v tom, že treba aktívnejšie preskúmať súčinnosť politiky v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci s ostatnými oblasťami verejného záujmu. EHSV zdôrazňuje, že pokrok dosiahnutý v tejto oblasti je vo väčšine členských štátov ešte veľmi slabý.

## 5. Konkrétne pripomienky

### 5.1. Národné stratégie, uplatňovanie legislatívy a kontrola

5.1.1. EHSV podporuje usmernenie Komisie, pokiaľ ide o potrebu, aby členské štáty po konzultácii so sociálnymi partnermi pristúpili k revízii národných stratégií vzhľadom na nový strategický rámec EÚ. Odporúča však, aby sa podrobne preskúmali dosah predchádzajúcej národnej stratégie. Všetky členské štáty by mali za dôležité považovať akceptovanie stratégie na roky 2014 – 2020 zo strany sociálnych partnerov a mali by sa nájsť jednotné ukazovatele a kritériá, ktoré systematicky zobrazia úroveň tohto akceptovania a umožnia systematické monitorovanie a hodnotenie.

5.1.2. EHSV súhlasí s Komisiou v tom, že je potrebné, aby členské štáty v spolupráci s Európskou agentúrou pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) vytvorili databázu údajov o ochrane zdravia a bezpečnosti pri práci a pravidelne organizovali stretnutia (najmenej dvakrát za rok), a to v rámci EU-OSHA, poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (CCSS) a Výboru vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce (SLIC).

5.1.3. Poskytovanie finančnej a technickej pomoci MSP pri implementácii on-line interaktívneho nástroja na posúdenie rizika (OiRA) a iných nástrojov založených na informačných technológiách v členských štátoch by sa malo považovať za dôležité a malo by sa zamerať na prioritné sektory. EU-OSHA by mala dostať väčšie finančné prostriedky a ľudské zdroje, aby mohla zohrávať kľúčovú úlohu. EHSV ľutuje, že v členských štátoch sa na financovanie činností v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy len veľmi slabo využíva ESF.

5.1.4. Určenie osvedčených postupov a špecifických usmernení, najmä pre MSP, musí zohľadniť konkrétne podmienky v jednotlivých sektoroch a charakter podnikateľských činností, pričom EU-OSHA by mala posilniť svoje pôsobenie v týchto oblastiach a propagovať kultúru prevencie.

5.1.5. Vo viacerých členských štátoch treba zlepšiť inšpekciu práce v podnikoch, najmä pokiaľ ide o poskytovanie informácií, poradenstvo, vznikajúce riziká, uľahčenie uplatňovania legislatívy a zisťovanie nedeklarovanej práce a odrádzanie od nej. Preto je nevyhnutné posilniť zdroje a právomoci inšpekcie práce.

5.1.6. EHSV podporuje činnosti zamerané na hodnotenie programu vzájomnej výmeny/odbornej prípravy inšpektorov práce a prijímanie opatrení na posilnenie spolupráce medzi inšpektorátmi práce v rámci SLIC.

5.1.7. EHSV súhlasí s postojom SLIC, pokiaľ ide o ochranu zdravia a bezpečnosti ako strategické priority EÚ, a to najmä muskuloskeletálne problémy, choroby s dlhou latentnou fázou (rakovinové ochorenia spôsobené výkonom zamestnania a chronické choroby, ako sú pľúcne ochorenia spôsobené výkonom zamestnania), ako aj správne uplatňovanie programu REACH a psychosociálne riziká súvisiace s prácou<sup>(4)</sup>. Pokiaľ ide o MSP, treba zlepšiť ich možnosti v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti, zlepšiť súlad s požiadavkami, poskytovať dostupné a aktuálne informácie a usmernenia a snažiť sa o to, aby veľké podniky prevzali zodpovednosť za zlepšenie výkonnosti MSP, s ktorými spolupracujú.

<sup>(4)</sup> „Priorités stratégiques de l'UE, 2013-2020“(Strategické priority EÚ na obdobie rokov 2013 – 2020), dok. 2091\_FR, február 2012.

## 5.2. Zjednodušenie legislatívy

5.2.1. EHSV sa nazdáva, že prípadné zjednodušenie platnej legislatívy nemôže v žiadnom prípade narušiť súčasnú úroveň a neustále zlepšovanie podmienok v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci európskych pracovníkov. Verejná konzultácia EÚ poukázala na rozdielne názory sociálnych partnerov na zjednodušenie platnej legislatívy, ktorej cieľom je začlenenie nového európskeho politického nástroja: 73,4 % zamestnaneckých organizácií sa vyjadrilo proti tomuto zjednodušeniu, pričom len 4,3 % organizácií zamestnávateľov sa vyjadrilo proti zjednodušeniu legislatívy<sup>(5)</sup>. Z celkového počtu respondentov (spolu 523) sa 40,5 % vyjadrilo za zjednodušenie, 46,1 % má opačný názor a 13,4 % nemá žiadny názor. EHSV sa však nazdáva, že by sa do určitej miery mohla znížiť administratívna záťaž podnikov, no nikdy to nesmie ohroziť podmienky v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov.

5.2.2. Zdôrazňuje, že podľa európskeho prieskumu podnikov o nových a vznikajúcich rizikách (ESENER) sú najvýznamnejšími dôvodmi, ktoré podmieňujú poskytovanie ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci v podnikoch plnenie právnych záväzkov (90 %), nátlak pracovníkov (76 %), nátlak inšpekcie práce (60 %), pričom všetky tieto stimulačné prvky podliehajú výraznému tlaku. Tento prieskum ďalej poukazuje na to, že z podnikov, ktoré pravidelne nevykonávajú kontroly v oblasti bezpečnosti len 37 % ako dôvod označilo príliš zložité právne záväzky.

5.2.3. EHSV odporúča, aby bola identifikácia prípadného zjednodušenia a/alebo zníženia zbytočnej administratívnej záťaže pre podniky, a to na základe analýzy platnej legislatívy, výsledkom rozsiahlej diskusie a rokovaní so zapojením sociálnych partnerov na všetkých úrovniach. EHSV poukazuje na článok 153 zmluvy, ktorý stanovuje, že európska legislatíva určí minimálne podmienky a umožní členským štátom zachovať alebo prijať pravidlá, ktoré zaručia lepšiu ochranu pracovníkov. Prispeje to k zlepšeniu pokroku a umožní predvídať európske iniciatívy, ako bol napríklad zákaz azbestu v mnohých členských štátoch pred tým, ako Komisia prijala podobné rozhodnutie.

## 5.3. Nové a vznikajúce riziká

5.3.1. Nevyhnutne treba prehĺbiť vedecké poznatky v oblasti nových rizík s cieľom predchádzať chorobám súvisiacim s výkonom zamestnania a chorôb z povolania, pričom úsilie by sa malo sústrediť na úrovni EÚ. Na to, aby sa našli vhodné formy definovania stratégií a legislatívnych opatrení na riešenie nových a vznikajúcich rizík je potrebná väčšia interakcia/koordinácia medzi rôznymi európskymi a národnými inštitúciami. Vzhľadom na existujúce inštitúcie nevidí EHSV potrebu vytvoriť nový nezávislý vedecký poradný orgán.

5.3.2. EHSV systematicky pripomína potrebu zabezpečiť zlepšenie podmienok v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti špecifických kategórií pracovníkov (mladých ľudí, žien, starších pracovníkov, migrantov, pracovníkov s atypickými pracovnými zmluvami a pracovníkov so zdravotným postihnutím) a čeliť novým problémom vyplývajúcim zo zmien v organizácii práce (najmä stres a mentálne choroby v zamestnaní), čo v plnej miere uznali členské štáty, sociálni partneri aj spoločnosť. EHSV sa nazdáva, že tieto problémy treba riešiť, pretože sa prehlbujú a spôsobujú hospodárske a sociálne náklady. Zdôrazňuje, že rodová perspektíva umožňuje prepojiť politiky v oblasti zdravia s pokrokom v oblasti rovnosti.

## 5.4. Štatistické údaje

5.4.1. Výrazný nedostatok dôveryhodných, aktuálnych a porovnateľných štatistických údajov na európskej úrovni je jednou z najpálčivejších otázok v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci. Túto poľutovaniahodnú situáciu, ktorá nepochopiteľne pretrváva dlhé roky, treba vyriešiť. EHSV podporuje kroky Komisie zamerané na prekonanie týchto ťažkostí, ktoré musia Komisia aj členské štáty zaradiť medzi hlavné priority, pričom členské štáty môžu, ak majú záujem, vypracovať dodatočné podrobnejšie štatistiky, ktoré budú viac prispôsobené národnému kontextu. Spolupráca s WHO zameraná na rozšírenie súboru údajov MKCH-10 by mohla podporiť využívanie databáz o zdravotnej starostlivosti, čo by umožnilo rýchlejší a efektívnejší zber údajov.

5.4.2. EHSV ľutuje prerušenie spracovávanie európskych štatistických údajov o chorobách z povolania a žiada o obnovu štatistického prieskumu vystavenia karcinogénnym látkam súvisiaceho s výkonom zamestnania, ako bol projekt CAREX realizovaný v deväťdesiatych rokoch 20. storočia. EHSV pozitívne vníma nedávne úsilie Komisie zamerané na vytvorenie databázy a rozvoj modelu, ktorý by umožnil zhodnotiť vystavenie zoznamu nebezpečných chemických produktov na pracovisku v členských štátoch EÚ a v krajinách EZVO/EHP (projekt HAZCHEM).

<sup>(5)</sup> „Public consultation on the new occupational health and safety policy framework“, jún 2014.

#### 5.5. Spolupráca s medzinárodnými inštitúciami

5.5.1. EHSV sa nazdáva, že v rámci snahy o zníženie pracovných úrazov a chorôb z povolania na celom svete musí byť prioritou posilnenie spolupráce s medzinárodnými organizáciami, najmä MOP, WHO a OECD.

5.5.2. Osobitnú pozornosť treba venovať nedostatkom v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci v celosvetovom dodávateľskom reťazci, a tým prispieť k vytvoreniu bezpečnejších pracovísk nielen v Európe, ale na všetkých kontinentoch. Treba zvážiť začlenenie tejto problematiky do dohôd EÚ, pričom by sa malo zabezpečiť, aby partneri EÚ plnili dohovy a odporúčania MOP. EHSV pripomína predchádzajúce stanoviská o azbeste a žiada Komisiu, aby zaujala konkrétnu pozíciu s cieľom dosiahnuť zákaz azbestu na celom svete.

5.5.3. EHSV odporúča členským štátom, aby uplatnili medzinárodné normy a dohovy, pričom Komisia by mala systematicky vypracovávať správy o ich riadnom plnení zo strany členských štátov.

V Bruseli 11. decembra 2014

*Predseda*  
*Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru*  
Henri MALOSSE

---

## PRÍLOHA

## k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledujúce pozmeňovacie návrhy boli zamietnuté, získali však aspoň štvrtinu odovzdaných hlasov:

**Bod 1.8**

Zmeniť

„EHSV sa nazdáva, že zapojenie pracovníkov a všetkých sociálnych partnerov na všetkých úrovniach a pracoviskách má zásadný význam pre účinnú implementáciu tejto stratégie. Vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila diskusie a spoločné konzultácie so sociálnymi partnermi a vypracovala spoločné postupy. Členské štáty by mali podnecovať podporovať sociálny dialóg medzi zamestnávateľmi a zástupcami pracovníkov o otázkach zdravia a bezpečnosti a uzatváranie kolektívnych zmlúv.“

**Výsledok hlasovania:**

Za: 66  
Proti: 143  
Zdržali sa: 17

**Bod 3.2**

Zmeniť

„EHSV poukazuje na to, že Komisia v oznámení neplánuje odblokovať legislatívu, najmä pokiaľ ide o muskuloskeletálne problémy a revíziu platnej smernice o ochrane pracovníkov pred účinkom karcinogénov. EHSV zároveň konštatuje, že ~~chyba odkaz na vytvorenie právneho rámca týkajúceho sa predvídaní zmien, o ktorý už žiadal aj Európsky parlament. EHSV nalieha na Komisiu, aby urýchlene vyriešila tieto nedostatky.~~

**Výsledok hlasovania:**

Za: 60  
Proti: 141  
Zdržali sa: 13

**Bod 3.5**

Zmeniť

„Technologické inovácie a nové formy organizácie práce, najmä nové režimy atypického zamestnávania, spôsobujú vznik nových situácií s novými výzvami a v niektorých prípadoch s určitými možnými novými rizikami, ktoré ešte nie sú riadne identifikované. Identifikácia týchto rizík a ich prevencia, ako aj definovanie súčasných a nových chorôb z povolania sú naliehavými úlohami. Nevyhnutne a bezodkladne treba nájsť riešenia prostredníctvom aktualizácie na aktualizáciu platnej legislatívy alebo prijatím prijatie novej legislatívy prispôbenej zisteným rizikám.“

**Výsledok hlasovania:**

Za: 77  
Proti: 140  
Zdržali sa: 10

**Bod 3.9**

## Zmeniť

„EÚ neustále čelí ekonomickej stagnácii a vysokej miere nezamestnanosti. Nezamestnanosť je osobitnou oblasťou ochrany zdravia v zamestnaní vzhľadom na to, že v niektorých prípadoch sa spája s mentálnymi chorobami. Aj pracovníci na trhu nedeklarovanej práce môžu byť v niektorých prípadoch ~~sa~~ viac vystavení vysokým rizikám a pracovným úrazom. EHSV je presvedčený, že okrem štrukturálnych investícií, je zlepšenie životných podmienok, najmä v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, veľmi dôležitým príspevkom k udržateľnému hospodárskemu rastu, podpore vytvárania kvalitných pracovných miest a sociálnej súdržnosti.“

**Výsledok hlasovania:**

Za: 62  
Proti: 145  
Zdržali sa: 10

**Bod 4.6**

## Zmeniť

„Členské štáty by mali stimulovať a podporovať sociálny dialóg medzi zamestnávateľmi a zástupcami pracovníkov ~~rokovania a uzatváranie kolektívnych zmlúv~~, čím zaručia sociálnym partnerom významnú a skutočnú úlohu pri vytváraní a vykonávaní politík v oblasti zdravia a pri podpore bezpečného a zdravého prostredia na pracoviskách.“

**Výsledok hlasovania:**

Za: 66  
Proti: 141  
Zdržali sa: 17

---